

Mark Scheme (Results)

Summer 2024

Pearson Edexcel GCE

In Turkish (9TU0)

Paper 3 Listening, Reading and Writing in
Turkish

Edexcel and BTEC Qualifications

Edexcel and BTEC qualifications are awarded by Pearson, the UK's largest awarding body. We provide a wide range of qualifications including academic, vocational, occupational and specific programmes for employers. For further information visit our qualifications websites at www.edexcel.com or www.btec.co.uk. Alternatively, you can get in touch with us using the details on our contact us page at www.edexcel.com/contactus.

Pearson: helping people progress, everywhere

Pearson aspires to be the world's leading learning company. Our aim is to help everyone progress in their lives through education. We believe in every kind of learning, for all kinds of people, wherever they are in the world. We've been involved in education for over 150 years, and by working across 70 countries, in 100 languages, we have built an international reputation for our commitment to high standards and raising achievement through innovation in education. Find out more about how we can help you and your students at: www.pearson.com/uk

Summer 2024

Question Paper Log Number P75641

Publications Code 9TU0_03_2406_MS

All the material in this publication is copyright

© Pearson Education Ltd 2024

General Marking Guidance

- All candidates must receive the same treatment. Examiners must mark the first candidate in exactly the same way as they mark the last.
- Mark schemes should be applied positively. Candidates must be rewarded for what they have shown they can do rather than penalised for omissions.
- Examiners should mark according to the mark scheme not according to their perception of where the grade boundaries may lie.
- There is no ceiling on achievement. All marks on the mark scheme should be used appropriately.
- All the marks on the mark scheme are designed to be awarded. Examiners should always award full marks if deserved, i.e. if the answer matches the mark scheme. Examiners should also be prepared to award zero marks if the candidate's response is not worthy of credit according to the mark scheme.
- Where some judgement is required, mark schemes will provide the principles by which marks will be awarded and exemplification may be limited.
- When examiners are in doubt regarding the application of the mark scheme to a candidate's response, the team leader must be consulted.
- Crossed out work should be marked UNLESS the candidate has replaced it with an alternative response.

Question number	Answer	Mark
1(i)	A is incorrect as this is not the sense of the recording. B is correct. detaylı olarak inceleyerek C is incorrect as this is not the sense of the recording. D is incorrect as this is not the sense of the recording.	(1)

Question number	Answer	Mark
1(ii)	A is incorrect as this is not the sense of the recording. B is incorrect as this is not the sense of the recording. C is correct. tamamen D is incorrect as this is not the sense of the recording.	(1)

Question number	Answer	Mark
1(iii)	A is correct. rekabet B is incorrect as this is not the sense of the recording. C is incorrect as this is not the sense of the recording. D is incorrect as this is not the sense of the recording.	(1)

Question number	Answer	Mark
1(iv)	A is incorrect as this is not the sense of the recording. B is incorrect as this is not the sense of the recording. C is incorrect as this is not the sense of the recording. D is correct. Kişilere	(1)

Question number	Answer	Mark
2(i)	A is incorrect as this is not the sense of the recording. B is correct. bağımsızlığı C is incorrect as this is not the sense of the recording. D is incorrect as this is not the sense of the recording.	(1)

Question number	Answer	Mark
2(ii)	A is incorrect as this is not the sense of the recording. B is incorrect as this is not the sense of the recording. C is correct. cumhuriyetin ilanından önce D is incorrect as this is not the sense of the recording.	(1)

Question number	Answer	Mark
2(iii)	A is incorrect as this is not the sense of the recording. B is incorrect as this is not the sense of the recording. C is correct. cumhuriyetin ilan edileceğini D is incorrect as this is not the sense of the recording.	(1)

Question number	Answer	Mark
2(iv)	A is incorrect as this is not the sense of the recording. B is correct. beş yıldan az C is incorrect as this is not the sense of the recording. D is incorrect as this is not the sense of the recording.	(1)

Question number	Answer	Mark
2(v)	A is incorrect as this is not the sense of the recording. B is incorrect as this is not the sense of the recording. C is incorrect as this is not the sense of the recording. D is is correct.	(1)

Question number	Correct Answer	Acceptable answers	Reject	Mark
3(a)(i)	Tarihsel açıdan bakmak gerekir.			(1)

Question number	Answer	Acceptable	Reject	Mark
3(a)(ii)	Ateş de teknolojinin bir parçasıdır.	Beynimizin gelişmesi ateşte pişilen yemeklere bağlıdır. OR Beynimizin çalışmasını sağlamıştır.		(1)

Question number	Answer	Acceptable	Reject	Mark
3(a)(iii)	İnsanın kültürel olguları teknoloji sayesinde meydana geliyor.			(1)

Question number	Answer	Acceptable	Reject	Mark
3(a)(iv)	Tarım ve hayvancılığın başlamasıyla.	Göçebe hayattan yerleşik hayata geçtikleri zaman OR Bitkileri yetiştirmeye başladıkları zaman		(1)

Question number	Answer	Acceptable	Reject	Mark
3(a)(v)	Kanunları/ bilgi birikimleri yazılı hale gelmiş (1) AND Büyük insan toplulukları da yönetilebilir hale gelmiştir. (1)			(2)

Question number	Answer	Acceptable	Reject	Mark
3(b)(i)	Seyahat etmek - bilgi edinmek kolaylaşmıştır OR İnternette seyahat ile ilgili her şeye bakabiliriz.			(1)

Question number	Answer	Acceptable	Reject	Mark
3(b)(i)	Yabancı dil öğrenmek kolaylaşmıştır.		Her zaman her yerde dil dersleri almamızı sağlar.	(1)

Question number	Answer	Acceptable	Reject	Mark
3(b)(i)	Zaman kazandırır.			(1)

Question number	Answer	Acceptable	Reject	Mark
3(b)(ii)	Sosyal yaşam olumsuz etkilenmiştir.			(1)

Question number	Answer	Acceptable	Reject	Mark
3(b)(ii)	İşsizlik oranı (robotlar yüzünden) artmıştır / Robotlar insanların işlerini almıştır.			(1)

Question number	Answer	Acceptable	Reject	Mark
3(b)(ii)	Geleneksel ürünlere İlgi azalmıştır/ tercih edilmiyor			(1)

Question number	Answer	Acceptable	Reject	Mark
4(a)	Aile kişilerin hayatına yön verir. (1) AND Değer yargılarının kuşaktan kuşağa aktarılmasını sağlar. (1)			(2)

Question number	Answer	Acceptable	Reject	Mark
4(b)	Geniş/ Geleneksel aileler çekirdek ailelere, (1) OR (Çekirdek) aileler bireyselleşmiştir. (1) OR Aile nüfusu azalıyor (1)			(1)

Question number	Answer	Acceptable	Reject	Mark
4(c)	Hem dini hem de resmi nikah yapılması. (1)	Bayramların çoşkuyla kutlanması.	Bayram ziyaretleri yerini paket turlara bıraktı.	(1)

Question number	Answer	Acceptable	Reject	Mark
4(d)	Any two of: Yarı zamanlı /esnek çalışma saatleri düzenlendi/ kreş sayıları artırıldı.			(2)

Question number	Answer	Acceptable	Reject	Mark
4(e)	Evde bakılan yaşlılar için devletin para ödemesi (1) AND Devletin huzur evlerini geliştirmesi bekleniyor (1)			(2)

Question number	Answer	Acceptable	Reject	Mark
4(f)	Aileler soyadlarının devam etmesini istiyorlardı.			(1)

SECTION B

Mark Scheme (Listening, reading and writing) Translation of this part is on the transcript and the question paper

Question Number	Answer	Reject	mark
5(a)(i) (ii) (iii) (iv)	<p>Any four of the following:</p> <p>Bence yaşam kalitesi kişinin refah düzeyi veya refaha erişim kolaylığıdır.</p> <p>Kişilerin idealindeki yaşam koşulları ile mevcut koşulları arasında büyük farklar olmamasıdır.</p> <p>Kanımca, yaşam standardını yükselten en önemli etken maddi imkanlardır./ İnsanın istediği yerde yaşayabilmesi, istediğini satın alabilmesi önemlidir.</p> <p>Bana göre psikolojik hastalıklara erken teşhis konulması çok önemlidir.</p> <p>Kanımca kişinin sosyal yaşamının zenginleşmesi/ dostluklar kurabilmesi onun hayattan daha çok zevk almasını sağlar.</p> <p>Tabii ki tüm bu çalışmaların yanında kişilerin de çaba</p>	<p>Specific factual details that do not express what she thinks about the role of women in the family.</p> <p>for example:</p> <p>Araştırmacılar yaşam kalitesini ölçerken yaşanan çevrenin sağlıklı ve güvenli, yeme, içme ve barınma gibi fiziksel ihtiyaçların yeterli düzeyde olup olmadığına bakıyorlar.</p> <p>Raporlara göre yaşam kalitesinin düşüklüğü gençlerde kaygı bozukluğuna, alkol bağımlılığına ve depresyona, yaşlılarsa endişeye neden oluyor.</p> <p>Kişinin yaşamından aldığı</p>	(4)

	göstermeleri gerekir.	tatmini yükseltmek amacıyla maddi, fiziksel, duygusal ve sosyal sıkıntılarını iyileştirme üzerine tedaviler yapılmasına çalışılmaktadır.	
--	-----------------------	--	--

Question number	Answer	Reject	Mark
5(b) (i), (ii),(iii),(iv)	<p>Any four of the following:</p> <p>Bence de yaşam kalitemizi artırmak için çaba sarf etmeliyiz.</p> <p>Mevcut koşulları istediğimiz koşullara getiremiyorsak, bulunduğumuz şartlarda mutlu olmaya çalışmalıyız.</p> <p>Yaşantımıza hobiler katmalı boş zamanlarımızı değerlendirmeli,/ bize hem fiziksel hem de ruhsal açıdan yararı olan sporu günlük hayatımızın bir parçası yapmalıyız.</p> <p>Bana göre, değişik konularda kitaplar okuyarak bilgi edinmek ve ufkumuzu genişletmek kendimizi iyi hissetmemize neden olur.</p> <p>Bence, sağlıklı olarak huzur içinde yaşamak yaşam kalitemizi artırır.</p> <p>Bence enerjisi sürekli düşük, karamsar, hayatımıza hiçbir katkı sağlamayan, bize sürekli olumsuz duygular kazandıran kişilerle zaman geçirmemeliyiz.</p>	<p>Specific factual details that do not express what she thinks about the role of women in the family.</p> <p>for example:</p> <p>Uzmanlara göre bizi mutsuz edecek davranışlardan kaçınmalıyız. Örneğin; istemediğimiz halde sürekli olarak başkalarının isteklerini yerine getirmeye çalışmak bizi mutsuz kılar.</p> <p>Yapılan araştırmalar sadece maddi olanakların kaliteli bir yaşam için yetmediğini belirtiyor.</p> <p>Uzmanların da belirttiği gibi hayatımızda arkadaşlarımızın olması çok önemli.</p>	(4)

Section B, question 5C – Listening, reading and writing task

There are three levels-based mark grids applied to question 5C. The mark grids are:

- understand and respond to spoken language (AO1)
- understand and respond to written language, (AO2)
- accuracy and range of language (AO3)

General guidance on using levels-based mark schemes

Step 1: Decide on a marking band

- First of all, you must consider the answer as a whole and then decide which descriptors most closely match the answer and place it in that band. The descriptors for each band indicate the different features that will be seen in the student's answer for that band.
- When assigning a level, you must look at the overall quality of the answer and not focus disproportionately on small and specific parts of the answer where the student has not performed quite as well as the rest. If the answer covers different aspects of different bands of the mark scheme, you should use a 'best fit' approach for defining the level. You will then use the variability of the response to help decide the mark within the level, for example if the response is predominantly band 3-4 with a small amount of band 5-6 material, it would be placed in band 3-4 but be awarded a mark near at the top of the band because of the band 5-6 content.

Step 2: Decide on a mark

- Once you have decided on a band you will need to decide on a mark within the band.
- You must decide on the mark to award based on the quality of the answer; you must award a mark towards the top or bottom of that band, depending on how the student has evidenced each of the descriptor bullet points.
- You must modify the mark based on how securely the trait descriptors are met at that band.
- You will need to go back through the answer as you apply the mark scheme to clarify points and assure yourself that the band and the mark are appropriate.

Mark grids

Understand and respond to spoken language (AO1 – 6 marks)

- This mark grid assesses the student’s understanding of spoken language and how well they use information from it to evaluate and draw conclusions.

Understand and respond to written language (AO2 – 6 marks)

- This mark grid assesses the student’s understanding of written language and how well they use information from it to evaluate and draw conclusions.

The two mark grids for AO1 and AO2 are presented side-by-side. This is because of the interconnection of the task in that students need to compare information that they hear to the information that they read. They need to do this in order to weigh up the views in both sources to be able to write their evaluation and come to cohesive conclusions.

Indicative content

- When deciding how to reward the answer you should consult these mark grids as well as the indicative content associated with the question (see below). Indicative content contains points that students are likely to use to construct their answer. It is possible for an answer to be constructed without mentioning some or all of these points, as long as students provide alternative responses that fulfil the requirements of the question.

Understand and respond to spoken language (AO1)		Understand and respond to written language (AO2)	
Marks	Description	Marks	Description
0	No rewardable material		
1-2	<ul style="list-style-type: none"> Occasionally relevant judgement expressed on the viewpoints in the spoken source; often strays into description of content without evaluation. Limited conclusions drawn on spoken source, sometimes inconsistent with evaluation of viewpoints. 	1-2	<ul style="list-style-type: none"> Occasionally relevant judgement expressed on the viewpoints in the written source; often strays into description of content without evaluation. Limited conclusions drawn on written source, sometimes inconsistent with evaluation of viewpoints.
3-4	<ul style="list-style-type: none"> Expresses some relevant judgements on the viewpoints in the spoken source, some of which are substantiated; occasionally strays into description of content without evaluation. Draws straightforward conclusions on spoken source, occasionally inconsistency with evaluation of viewpoints. 	3-4	<ul style="list-style-type: none"> Expresses some relevant judgements on the viewpoints in the written source, some of which are substantiated; occasionally strays into description of content without evaluation. Draws straightforward conclusions on written source, occasionally inconsistency with evaluation of viewpoints.
5-6	<ul style="list-style-type: none"> Expresses relevant and substantiated judgements on the viewpoints in the spoken source showing clear evaluation. Draws convincing conclusions on spoken source, consistent with evaluation of viewpoints. 	5-6	<ul style="list-style-type: none"> Expresses relevant and substantiated judgements on the viewpoints in the written source showing clear evaluation. Draws convincing conclusions on written source, consistent with evaluation of viewpoints.

Accuracy and range of language mark grid (A03)

This mark grid assesses students' ability to use a range of grammatical structures and vocabulary accurately to produce articulate communication with a range of expression.

Marks	Description
0	No rewardable language
1-2	<ul style="list-style-type: none"> Limited variation of straightforward grammatical structures and vocabulary, with much repetition; repetitive expression, writing is often restricted and stilted. Limited sequences of accurate language; errors occur that often prevent meaning being conveyed.
3-4	<ul style="list-style-type: none"> Occasional variation in the use of mostly straightforward grammatical structures and vocabulary, infrequent use of complex language; expression is frequently repetitive, writing is sometimes stilted. Some accurate sequences of language; errors occur that sometimes hinder clarity of communication and occasionally prevent meaning being conveyed
5-6	<ul style="list-style-type: none"> Some variation in the use of grammatical structures and vocabulary, some recurrent examples of complex language; variation of expression but this is not sustained; sections of articulate writing with occasionally stilted phrasing. Frequent sequences of accurate language; errors occur that occasionally hinder clarity of communication.
7-8	<ul style="list-style-type: none"> Frequent variation in use of grammatical structures and vocabulary, including different types of complex language; regular variation of expression, writing is articulate throughout the majority of the response. Accurate language throughout most of the response; errors occur that rarely hinder clarity of communication.
9-10	<ul style="list-style-type: none"> Consistent variation in use of grammatical structures and vocabulary, consistent variation in use of complex language; conveys ideas in a variety of ways, consistently articulate writing. Accurate language throughout; any errors do not hinder clarity of the communication

Additional guidance

Complex language is considered to include the following:

- conceptually challenging tenses such as the pluperfect, future perfect
- passive voice
- subjunctive mood
- use of subordination
- using extended sentences to express abstract ideas/convey justified arguments that require a range of lexis and structures, for example conjunctions and pronouns
- using synonyms and a variety of expressions to say things in different ways

Additional Guidance – Example student answer to 5(c)

The example below demonstrates what a student might include in their answer to 5(c) and how it may be structured. The *Comment* column demonstrates how the answer meets the requirements of the assessment criteria in the two mark grids *Understand and respond to spoken language* and

Indicative content: Question 5(c)

Students must evaluate the points of view in both 5(a) and 5(b)

Question number	Indicative Content
5(c)	<ul style="list-style-type: none"> • Any answer that describes..... point of view in positive or negative terms, consistent with the information presented in the source material, e.g. agreement with the view that ..... • Any answer that describes..... point of view in positive or negative terms, consistent with the information presented in the source material, e.g. disagreement with the view that the women should be dependant. • Conclusions consistent with candidate’s line of argument, e.g. The women should stay at home and be a good housewife. The men should be strong deal with the family finances OR Women should be productive and find a balance between her family life and work.

Additional Guidance – Example student answer to 5(c)

The example below demonstrates what a student might include in their answer to 5(c) and how it may be structured.

Example student answer	Comment
<p>Kaplan'ın dediği gibi yaşam kalitesi ile refah durumu arasında bir bağlantı vardır. Kişiler, ideallerindeki koşullara uygun yaşama sahip olmalıdır. Psikolojik hastalıkların erken tedavisi önemlidir. Sayın Kaplan'ın dediği gibi dostlarımız iyi günümüzde kötü günümüzde bizim yanımızdadır. Onlarla birlikte olmak bize mutluluk verir. Sadece maddi olanaklar değil, sağlık, huzur ve yaptıklarımızdan zevk almak da yaşam kalitesini artırır.</p>	<p>Expresses: judgements on the viewpoints in the spoken source.</p>
<p>Suna Demir'e göre yaşam kalitesini artırmak için kişilere de görevler düşüyor. Eğer idealimizdeki yaşam koşulları ile mevcut koşullar aynı değilse yaşantımızı mevcut koşullara göre düzenlemeliyiz. Yaşantımızda hobiler ve spor çok</p>	<p>Expresses: judgements on the viewpoints in the written source.</p>
<p>önemlidir. Arkadaşlarımızı seçerken bize mutluluk verecek, neşeli, hoşgörülü, olumlu kişiler olmalarına özen göstermeliyiz.</p>	

Pearson

Transcript

Summer 2024

Pearson Edexcel GCE

In Turkish (9TU0) Paper 03

SECTION A: LISTENING

Metin 1- Ekonomi Dünyası

F1 Spiker:

Bugünkü konuğumuz bu yıl Almanya'da küresel ekonomi ödülüne layık görülmüş Ufuk Akçığıt'tir. Kendisi sorunları analiz yoluyla tespit ederek çözüm getirmekte başarılı bir ekonomisttir. Türkiye ekonomisi için önerileriniz nelerdir?

M1 Akçığıt:

Her şirketin ve kurumun sorunlarının kendine özgü nedenleri vardır. Ekonomik sorunları kökünden çözmek için sabırlı olup, onları uzun bir sürede çözümlenmek gerekir. Şirketlerde ve kurumlarda süregelen işleyiş yok edilmeli ve yaratıcı bir yıkım yapılmalıdır. Başka bir deyişle eski köye yeni adet getirilmelidir. Üniversitelerin daha dinamik ve bağımsız olmaları kendi kararlarını alıp, kendi yapılarını kurmaları gerekir. Bu, üniversiteler arasındaki rekabeti de artırır. Ekonomik gelişmelerde firmaları öne alıyoruz ama insanların önemi daha büyüktür. Önce herkese fırsat eşitliği tanınmalıdır. Eldeki kaynaklar limitli olduğu için, bu kaynakları yarının teknolojisini, ekonomisini geliştirebilecek, kendisini ispatlamış insanların kullanmalarını sağlamalıyız.

Metin 2 - Türkiye Tarihi

F2: 1918 yılında imzalanan Mondros antlaşması ile Türklerin toprakları parçalanmış ve ülke istilaya uğramıştır. Yurdun işgalden kurtarılması için Mustafa Kemal Atatürk'ün 1919 da Samsun'a çıkarak başlattığı direniş, Amasya, Erzurum ve Sivas kongreleri ile pekişmiş ve milli sınırlar çizilmiştir. Bir yıl sonra Türkiye Büyük Millet Meclisi kurulmuş ve birbiri ardına büyük zaferler kazanılmıştır. Tarih 28 Ekim 1923 ü gösterdiğinde Atatürk, en yakın silah arkadaşlarını Çankaya'daki evine davet ederek o gece onlara milletimizi çok sevindirecek başka bir müjde vermiştir. Ertesi gün 101 pare top atışı ile Türk milletinin yönetim şeklinin cumhuriyet ve hakimiyetin kayıtsız şartsız milletin olduğu ilan edilmiştir.

M2: Mustafa Kemal, Cumhuriyetin ilanının tarihini öyle bir belirlemiştir ki yurdun istila süresi tam beş yılı doldurmamıştır. Mecliste Cumhurbaşkanı seçimi için 158 kişiden sadece biri Mustafa Kemal'e oy vermemiştir ki o da kendisidir. Milletvekilleri mecliste konuşmalar yapmış, salon 'Yaşasın Cumhuriyet!' sesleriyle çınlamıştır.

Metin 3(a) - Teknoloji ve Kùltür

F1: Teknolojinin gelişimini modern bir olgu olarak düşünsek de aslında kültürel etkisini anlamak için onu tarihsel açıdan da dikkate almalıyız. Teknoloji bizi kültürel evrim olarak devamlı değiştirmektedir. Beynimizin gelişimi bile yiyecekleri pişirerek yemekle yani ateşini bir teknoloji olarak kullanmayla ilişkilidir. Türkiye tarihinde de insanın kültürel olgularının oluşmasının aslında teknolojiye dayandığını görüyoruz. Topraklarında uzun yıllar boyunca avcı ve toplayıcı olarak göçebe yaşamış olan Türkler, tohumu ıslah etmeye, bitki yetiştirmeye ve hayvanları ehlileştirmeye başlamıştır. Tarım ve hayvancılığın başlaması ile yerleşik düzene geçmişlerdir. Kültürel evrim giderek başka konularda da gelişmiştir. Çeşitli nesnelere kullanarak verilen işaretlerle başlamış haberleşme tekniğinden, sonraları harflere geçilmiştir. Yazının yaygınlaşması ile Türk kanunları ve bilgi birikimleri yazılı hale, daha büyük insan toplulukları da yönetilebilir hale gelmiştir.

Metin 3(b)

Ayşe F1: Yaşantımıza teknolojinin katkısı büyüktür. Bir seyahate çıkmadan önce kolayca bilgi edinebiliriz. Orada görülmesi gereken yerleri, lokantaları ve otelleri öğrenir, internetten yerimizi ayırtabiliriz. Eskiden bilet almak için gittiğimiz seyahat ofislerine şimdi sadece biletlerimizde sorun olduğunda gidiyoruz. Artık dil öğrenmek bile kolaylaştı. Yabancı dil bilmenin yararları tartışılmaz. Telefonumuzdaki uygulamalar ile otobüs beklerken bile dil dersleri alabiliyoruz. Teknoloji sayesinde günlük yaşantımızda zaman kazanırız. Örneğin çamaşır ve bulaşık makineleri sayesinde saatlerce süren yıkama işlemi kısaldı. Kazandığımız zamanı internetten indirdiğimiz kitapları okuyarak değerlendirebiliriz.

Ozan M1: Söylediklerinin çoğuna katılıyorum. Elektriğin keşfinden sonra yeni bir döneme geçildi, hayatımız kolaylaştı ama sosyal yaşam olumsuz olarak etkilendi. Arkadaşlarla buluşmak yerine onlarla mesajlaşarak ilişki kuruyoruz. Türkiye’de bile insanlar işlerini robotlara kaptırdıklarından işsizlik artıyor ve birçok aile geçim sıkıntısı çekiyor. Yaşam hızlandıkça geleneksel el yapımı ürünlerine ilgi azalıyor. Örneğin; El dokuma halıların yerine temizlenmesi kolay makine halıları tercih ediliyor. Teknolojinin sosyal yaşam ve istihdam bakımından bizi olumsuz etkilediğini düşünüyorum.

Metin 4- Türkiye’de Aile Yapısı

Speaker F2: Bugünkü konuğumuz Profesör Doktor Ömer Şahan.

M2: Ailenin geleneksel olarak kişilerin hayatlarına yön veren ve değer yargılarının kuşaktan kuşağa aktarıldığı bir kurum olduğu düşünülürdü. Dünyada ve Türkiye’de teknoloji ve iletişim imkanları hızla gelişiyor. Bu gelişmeler aileyi de etkiliyor. Artık geniş aileler çekirdek ailelere ve bu aileler de bireyciliğe dönüşüyor. Sosyal yaşam hızla değişiyor. Örneğin, eskiden komşulara, aile büyüklerine ve akrabalara coşkuyla yapılan bayram ziyaretleri, yerini paket turlara bırakıyor. Ailelerin bölünme sorununu çözmek için dünyanın birçok ülkesinde çalışmalar gerçekleştiriliyor. Türkiye’de de bu konuda geliştirilmiş çalışmalar yapılmalı.

F2: Araştırma sonuçları nasıl?

M2: 2010 yılından beri 26 ilde sosyal, siyasal ve ekonomik alanda veri elde etmeye çalıştık. Sonuçlara göre artık erken yaşta evlenenlerin sayısında azalma görülüyor. Çiftlerin bazıları sadece resmi nikahla, bazıları ise hem resmi hem de dini nikahla evlenmeyi seçiyorlar. Gerek ekonomik nedenler gerekse boşanmaların fazlalaşması dolayısıyla çocuk sayısında azalma olduğu saptandı. Bir sosyolog olarak, toplumda nüfusun azalmasını ve yaşlı bireylerin sayısının artmasını ülkenin geleceği için sakıncalı görüyorum. Bu konuda hükümet çeşitli politikalar geliştirdi. Kadınlara yarı zamanlı veya esnek iş saatleri gibi haklar tanıdı. Kreş sayıları artırıldı. Yaşlı anne ve babalarına evlerinde bakmak isteyen ailelerin sayısı fazla. Ancak devletin bu konuda kendilerine maddi yardım sağlamalarını istiyorlar. Bazı kişilerse aile büyüklerinin bakımı için devlete ait huzur evlerinin geliştirilmesini öneriyorlar. Daha çok doğu toplumlarında aileler soyadlarının devam ettirilmesi için erkek çocuğa sahip olmak istiyorlardı. Günümüzde bu durum değişti. Verilere göre tek çocuk sahibi olmak isteyenlerin kız olmasını tercih ediyorlar.

SECTION B: LISTENING, READING AND WRITING

Metin 5(a)- Yaşam Kalitesi

M1 Bence yaşam kalitesi kişinin refah düzeyi veya refaha erişim kolaylığıdır. Kişilerin idealindeki yaşam koşulları ile mevcut koşulları arasında büyük farklar olmamasıdır. Araştırmacılar yaşam kalitesini ölçerken yaşanan çevrenin sağlıklı ve güvenli, yeme, içme ve barınma gibi fiziksel ihtiyaçların yeterli düzeyde olup olmadığına bakıyorlar. Kanımca, yaşam standardını yükselten en önemli etken maddi imkanlardır. İnsanın istediği yerde yaşayabilmesi, istediğini satın alabilmesi önemlidir. Raporlara göre yaşam kalitesinin düşüklüğü gençlerde kaygı bozukluğuna ve depresyona, yaşlılarda ise endişeye neden oluyor. Bana göre psikolojik hastalıklara erken teşhis konulması çok önemlidir. Kanımca kişinin sosyal yaşamının zenginleşmesi, dostluklar kurabilmesi onun hayattan daha çok zevk almasını sağlar. Kişinin yaşamından aldığı tatmini yükseltmek amacıyla maddi, fiziksel, duygusal ve sosyal sıkıntıları iyileştirmek için tedaviler yapılmaya başlanmıştır. Tabii ki tüm bu çalışmaların yanında kişilerin de çaba göstermeleri gerekir.